

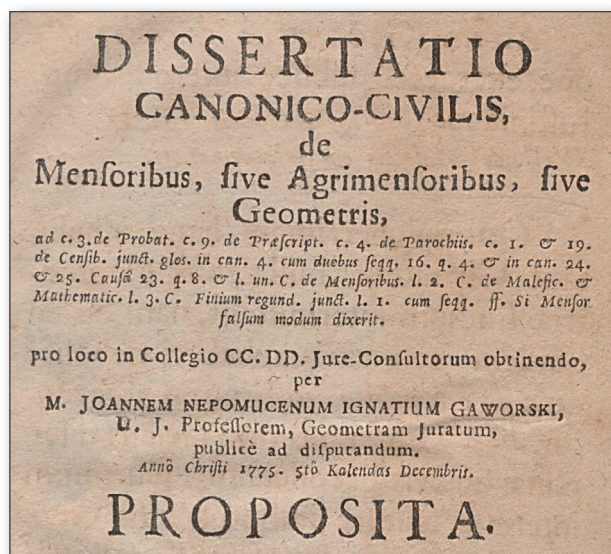
GAWORSKI JAN Nepomucen Ignacy

(zm. 20 lub 23 V 1800 r.)

Pochodził z Krakowa i tu odbywał naukę szkolną. Zapewne jego krewnym był niejaki Gaworski, wzmiankowany w rachunkach Kolegium Prawniczego w 1754 r. jako załatwiający pewne sprawy tegoż kolegium przed sądem rektorskim.

Wykształcenie wyższe zdobył na Uniwersytecie Krakowskim, gdzie w 1759 r. uzyskał bakalaureat, a w 1762 magisterium sztuk wyzwolonych i doktorat filozofii. Dnia 18 kwietnia 1763 r. został geometrą przysięgłym. W latach 1763–1766 z rekomendacji uniwersytetu był profesorem retoryki i dialektyki w kolonii akademickiej w Chełmnie. Z tego okresu dotrwał do naszych czasów jego wydany drukiem utwór dramatyczny przedstawiający losy św. Eustachego, napisany przez Gaworskiego dla jego chełmińskich uczniów. Następnie nauczał Gaworski na uniwersytecie matematyki, a od 1770 r. także architektury, zaś 12 września 1766 r. otrzymał funkcję starszego Bursy Filozofów.

Wczesny etap kariery Gaworskiego jest dobrze udokumentowany dzięki pisany przez niego, zapewne dla podreperowania swych finansów, niezbyt obficie zasilanych ze słabego uposażenia profesora matematyki, drukom o charakterze kalendarzowym. W latach 1764–1772 opracował i wydał dziewięć kalendarzy polsko-ruskich, zawierających, zgodnie ze zwyczajem epoki, krótkie artykuły i tabele z informacjami o charakterze astronomicznym, astrologicznym, a nawet biologicznym (jest w nich m.in. opis różnych ryb morskich i rzecznych), a także dwa roczniki wydawnictwa ka-

Karta tytułowa rozprawy Jana Gaworskiego *Dissertatio canonico-civilis de mensuribus, sive agrimensuribus, sive geometris*, Kraków 1775 (BJ 587496 I Mag. St. Dr.)

lendarzowego pt. „Kolenda Krakowska” (1768–1769). Warte uwagi jest także dzieło z 1769 r., w którym zawarto zbiór problemów pomiarowych i obliczeniowych z dziedziny architektury, zaprezentowanych przez Gaworskiego podczas comiesięcznej dysputy i rozwiązywanych wraz ze słuchaczami (*Series problematum et theorematum...*, Kraków 1769). Z tego wczesnego okresu działalności Gaworskiego dochowały się do naszych czasów także panegiryk na cześć profesora teologii, Józefa De Clos, oraz kazanie ku czci bł. Michała Giedroycia.

Początkowy etap kariery Gaworskiego zamyka jego inkorporacja do Kolegium Mniejszego, dokonana w marcu 1773 r. po obronie 25 stycznia t.r. tezy z dziedziny architektury obronnej (*Dissertatio architectonica militaris...*, Kraków 1773). Wstąpiwszy do Kolegium Mniejszego, od razu podjął Gaworski starania o przeniesienie do Kolegium Prawniczego, z którym jakieś związki łączyć go mogły już od lat co najmniej dziesięciu (jak można wnosić z zamieszczenia przezeń swojej mowy w rozprawie Karola Marxena, wydanej w 1763 r.). Zgodę konwokacji uniwersyteckiej uzyskał 6 września 1773 r., do responsji przystąpił jednak dopiero 27 listopada 1775 r. Przedstawił wówczas rozprawę na bliski sobie, z racji dotychczasowego dorobku, temat prawodawstwa – zarówno rzymskiego, jak i kanonicznego – dotyczącego miernictwa i mierniczych (*Dissertatio canonico-civilis de mensoribus, sive agrimensoribus, sive geometris...*, Kraków 1775). Przyjęty po obronie tej rozprawy do Kolegium Prawniczego przez dwa semestry z rzędu (1775/1776 oraz 1776) był wybierany jego prepozytem. Dotrwał też do naszych czasów druk zawierający tekst okolicznościowej oracji, wygłoszonej przez Gaworskiego na cześć Karola Marxena podczas ceremonii nadawania temu ostatniemu doktoratu obojga praw w 1776 r. Ostatnie wzmianki o działalności Gaworskiego na uniwersytecie pochodzą z 29 września 1780 r., gdy będąc profesorem obojga praw, uzyskał zezwolenie konwokacji uniwersyteckiej na wyjazd do Rzymu w sprawach związanych z fundacją Marcina Słowikowskiego dla Kolegium Prawniczego.

W swej karierze nie zgromadził Gaworski zbyt licznych beneficjów kościelnych. Od 27 czerwca 1776 r. był proboszczem w Zebrzydowicach, a od 7 listopada t.r. kanonikiem krakowskiej kapituły kolegiackiej Wszystkich Świętych (*fundi Górski, drugie ministerium*). Został także, w nieokreślonym bliżej czasie, kanonikiem kolegiaty akademickiej św. Anny.

Zmarł w maju 1800 r. jako duchowny od 20 lat niezwiązany już z uniwersytetem.

AUJ rkps 51 s. 58, 198, 203; BJ rkps 5359 II t. 3 s. 276–277v; Estreicher Bibliografia 17 s. 47–50; A. Birkenmajer, *Gaworski Jan Nepomucen Ignacy*, PSB, t. 7, Kraków 1948–1958, s. 320; Michalewiczowie 5/1 s. 13; Szczepaniak Spis prałatów s. 110; Szczepaniak Spis prepozytów s. 146.

Krzysztof Fokt